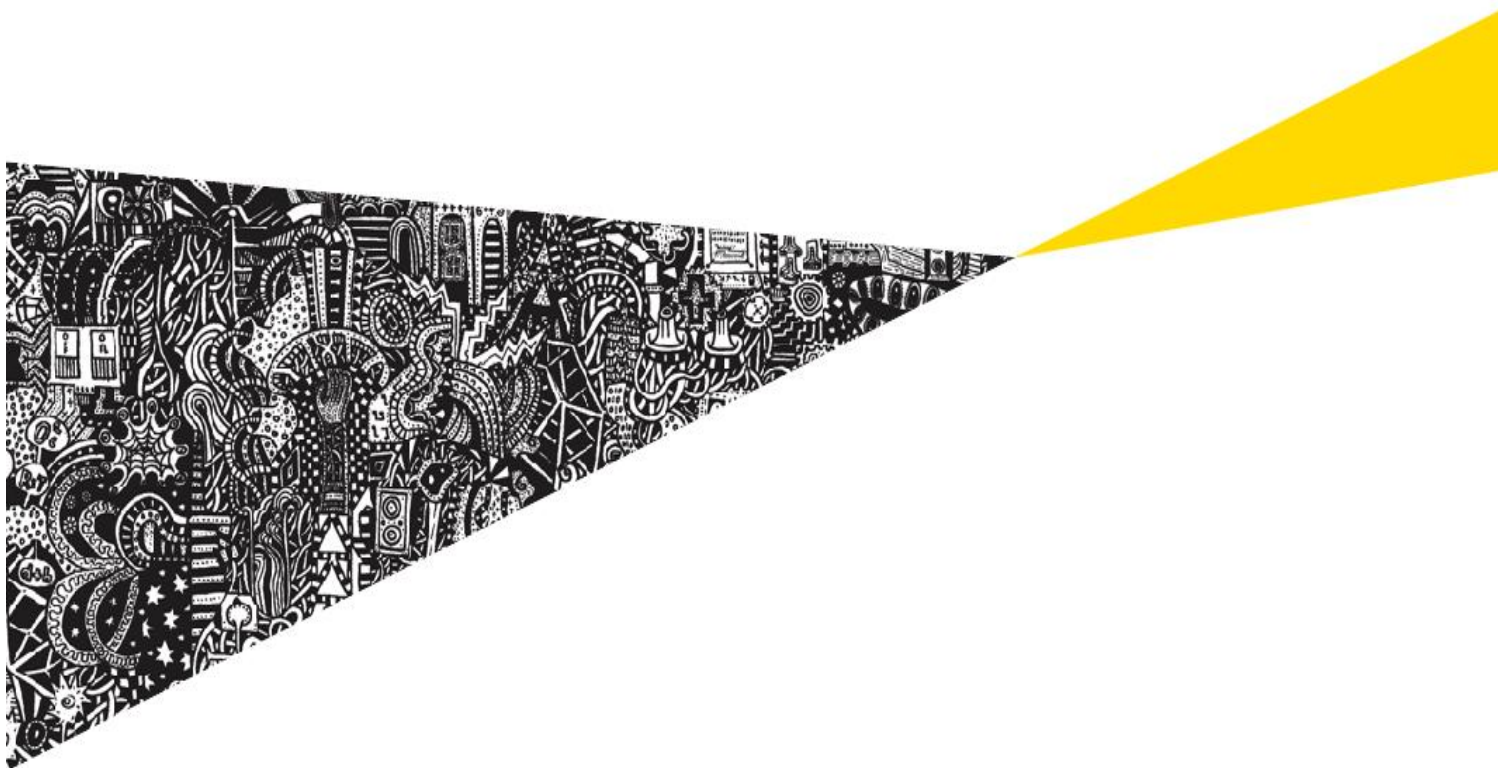

Landstinget i Jönköpings län

Granskning av delårsbokslut 2:2009

Genomförd på uppdrag av revisorena

6 oktober 2009

Helena Patrikson
Ulrika Strånge
Inger Andersson
Susanne Karlsson
Peter Ståhl
Tobias Haster

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1 Bakgrund	3
2.2 Granskningens syfte och omfattning	3
2.3 Metod.....	3
3. Rättvisande räkenskaper	4
3.1 Bokslutsprocessen.....	4
3.2 Väsentliga iakttagelser och funna fel.....	4
3.3 Bedömning	5
4. Resultatanalys	6
4.1 Översiktlig sammanställning över resultatet	6
4.2 Utfall delårsrapport 2:2009.....	6
4.3 Prognos för helåret 2009.....	7
4.4 Bedömning	8
5. Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning	9
5.1 Finansiella mål.....	9
5.2 Balanskravet.....	10
5.3 Bedömning	11

1. Sammanfattning

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Landstinget i Jönköpings län fått i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av landstingets delårsrapport per 2009-08-31.

Rapportens syfte gällande delårsbokslutet är att vara en del av det underlag som revisorena använder inför sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Granskningen har sin utgångspunkt i den lämnade delårsrapporten, som avser hela landstinget. Den har koncentrerats till de tre sjukvårdsområdena, Folkvandvården och RO10 (landstingsgemensamma verksamheter).

De väsentligaste bedömningarna och iakttagelserna är följande:

- Landstinget i Jönköpings län har en väl utvecklad och fungerande bokslutsprocess.
- Räkenskaperna visar i väsentligt ett rättvisande resultat för perioden januari-augusti 2009 samt en rättvisande ställning per 31 augusti 2009.
- Prognosen innehåller ett antal osäkerhetsfaktorer. Vår bedömning är att de antaganden och beräkningar som prognosen är baserade på är rimliga, med hänsyn till vad som var känt då prognosen upprättades samt då denna rapport avlämnas.
- Ett av två finansiella mål har uppnåtts.
- Balanskravet uppfylls både i avlämnad delårsrapport samt i prognosen för helåret 2009.
- I delårsrapporten redovisas pensionsåtaganden enligt fullfonderingsmodell, d.v.s. samtliga pensionsförpliktelser redovisas som avsättning. Enligt gällande lagregler ska endast pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisas som avsättning enligt blandmodellen. Mot bakgrund av detta bör landstinget i delårsrapporten visa resultat och balansräkning även enligt blandmodellen.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Landstinget i Jönköpings län fått i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av landstingets delårsrapport per 2009-08-31.

2.2 Granskningens syfte och omfattning

Enligt kommunallagen är det de förtroendevalda revisorenas uppgift att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen av delårsbokslutet är en översiktlig granskning som är begränsad i förhållande till den granskning som sker vid årsbokslutet.

Rapportens syfte gällande delårsbokslutet är att vara en del av det underlag som revisorerna använder inför bedömningen av delårsrapporten samt sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Granskningen har sin utgångspunkt i den lämnade delårsrapporten, som avser hela landstinget. Den har koncentrerats till de tre sjukvårdsområdena, Folk tandvården och RO10 (landstingsgemensamma verksamheter). Övriga förvaltningar har granskats översiktligt.

Granskningen innebär att iakttagelser vid granskningen av årsredovisningen 2008 har följts upp. Dessutom är den en förberedelse inför granskningen av årsredovisningen 2009. Iakttagelser som noterats i denna rapport påverkar granskningens fortsatta inriktning under hösten.

2.3 Metod

Granskningen har i enlighet med god revisionssed varit översiktlig och bygger huvudsakligen på intervjuer, analytisk granskning av resultaträkningen, jämförelser mot budget och föregående år samt genomgång och avstämning av balansräkningens väsentligaste poster och prognosunderlag.

Granskningen är utförd med särskilt beaktande av den kommunala särarten. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskaphandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen är genomförd med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att vi har koncentrerat våra insatser där risken för väsentliga fel är störst. Riskbedömningen påverkas bl.a. av posternas storlek, mängden transaktioner samt förekomst av komplexa transaktioner och svåra bedömningar.

Rapporten har begränsats till väsentliga iakttagelser.

3. Rättvisande räkenskaper

En förutsättning för att kunna göra en bedömning om landstingets ekonomi är i balans är att räkenskaperna är rättvisande. Detta innebär att samma redovisningsprinciper ska tillämpas vid såväl delårsbokslut som årsbokslut.

3.1 Bokslutsprocessen

Landstinget i Jönköpings län upprättar månadsbokslut, två delårsbokslut samt ett årsbokslut. Centrala ekonomiavdelningen ger ut bokslutsanvisningar för månads- och delårsbokslut samt för årsbokslut. På centrala ekonomiavdelningen finns specialister inom redovisning som ska fungera som ett stöd för förvaltningarnas ekonomifunktioner. Centrala ekonomiavdelningen sammankallar regelbundet redovisningsansvariga samt ekonomichefer i olika grupper för att gå igenom frågor, nyheter m.m. inom ekonomi- och redovisningsområdet.

3.2 Väsentliga iakttagelser och funna fel

Vid föregående års granskning av årsredovisningen 2008 noterades brister vad gäller dokumentationen kring fysisk inventering av anläggningstillgångar. Detta är en pågående arbetsuppgift ute på förvaltningarna, varför denna iakttagelse följs upp vid granskningen av årsredovisningen 2009.

Det har vid ett antal tidigare granskningar noterats differenser gällande landstingets semesterlöneskuld. Vid granskning av delårsbokslutet per 090831 noteras att rätt skuld bokats upp i balansräkningen på respektive förvaltning. Däremot ligger den resultatpåverkande differensen motsvarande 4 mnkr (inklusive sociala avgifter) centralt uppbokad på RO 10. Det bedöms viktigt att arbetet med att utreda och åtgärda orsakerna till differenserna fortgår och får ett avslut.

De iakttagelser som tidigare gjorts gällande landstingets projektredovisning har följts upp och vår bedömning är att en positiv utveckling skett gällande detta arbete på förvaltningsnivå. En mer noggrann uppföljning kommer att ske vid granskning av årsredovisningen 2009.

För att på ett överskådligt sätt kunna bedöma fullständigheten och riktigheten i balansposten gällande maskiner och inventarier bör centrala ekonomiavdelningen ta fram en instruktion och en mall för hur förvaltningarna ska redovisa denna balanspost. Mallen kan med fördel innehålla uppgifter kring ingående balans, årets investeringar, årets försäljningar, årets ut-rangeringar och årets utgående balans. Underlag från anläggningsregistret och fakturor bör finnas med för att styrka de olika delarna i mallen.

I delårsrapporten redovisas pensionsåtaganden enligt fullfonderingsmodell, d.v.s. samtliga pensionsförpliktelser redovisas som avsättning. Enligt gällande lagregler ska endast pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisas som avsättning enligt blandmodellen. Mot bakgrund av detta bör landstinget i delårsrapporten visa resultat och balansräkning även enligt blandmodellen.

Det har i tidigare revisionsrapporter noterats en tvist mellan Landstinget i Jönköpings län och Sävsjö kommun gällande hyra för ombyggnation av lokaler. I föregående års bokslut gjorde centrala ekonomiavdelningen en bedömning att det inte förelåg någon förlustrisk och därmed gjordes ingen reservering. I delårsbokslutet per 090831 noteras att Landstingsfastigheter har eftergett hyreskravet motsvarande 1,6 mnkr för perioden fram till 1 januari 2009.

I övrigt har inga väsentliga fel eller iakttagelser noterats i granskningen av landstingets delårsbokslut per den 31 augusti 2009.

3.3 Bedömning

Vår bedömning är att Landstinget i Jönköpings län har en väl utvecklad och fungerande bokslutsprocess. Förvaltningarna har kompetent personal på ekonomifunktionerna, tydliga och kända bokslutsanvisningar och tillgång till ett bra stöd i centrala ekonomiavdelningen. Dokumentationen och kvaliteten i delårsbokslut 2:2009 bedöms överlag hålla en tillfredsställande nivå.

Vi anser att räkenskaperna i allt väsentligt visar ett rättvisande resultat för perioden januari-augusti 2009 samt en rättvisande ställning per 31 augusti 2009.

4. Resultatanalys

4.1 Översiktlig sammanställning över resultatet

Landstinget i Jönköpings län redovisar ett överskott på 310 mnkr per den 31 augusti 2009. Detta är en väsentlig förbättring i jämförelse med delårsrapport 1:2009 som visade ett överskott på 11 mnkr. Överskottet per 31 augusti 2009 är även en positiv avvikelse i jämförelse med budget. Den positiva utvecklingen förklaras bl.a. genom högre skatteprognos, positivare finansnetto, sänkta arbetsgivaravgifter och lägre verksamhetskostnader.

Resultaträkning (mnkr)

	Utfall delårs- bokslut 2:2009	Prognos 2009	Budget 2009	Diff. Prognos / Budget	Bokslut 2008
Intäkter	656	1 050	963	87	984
Kostnader	-5 268	-8 152	-8 128	-24	-7 760
Avskrivning	-179	-270	-277	7	-266
Verksamhetens nettokostnad	-4 791	-7 372	-7 442	70	-7 042
Skatteintäkter	3 925	5 887	6 032	-145	5 851
Gen. statsbidrag / utjämningsystem	1 176	1 764	1 718	46	1 596
Finansnetto	0	-113	-165	52	-388
Resultat	310	165	143	23	17

4.2 Utfall delårsrapport 2:2009

Resultatet under perioden januari – augusti 2009 har påverkats av ett antal engångseffekter, vilka bl.a. är följande:

- *Engångsutdelning från SKL*

SKL har beslutat om en engångsutdelning till sina medlemmar. Landstinget i Jönköpings län kommer att erhålla 19 mnkr. Detta belopp har i sin helhet påverkat resultatet i delårsbokslutet.

- *Ombyggnadskostnader Nannylund*

Kostnader, motsvarande 7 mnkr, för projektering av nybyggnation av kök på Nannylundsområdet har belastat resultatet. Budgetramarna har justerats med hänsyn till detta genom ett särskilt beslut i landstingsfullmäktige.

- *Återbetalning från AFA Försäkring*

För 2009 har AFA Försäkring beslutat att återbetala delar av premierna för avtalsgruppförsäkring m.m. Det innebär för Landstinget i Jönköpings län en sänkning uppgående till ca 20 mnkr för helåret 2009. I delårsbokslutet har en beräkning, baserad på lönekostnad januari-augusti och med hänsyn tagen till återbetalningen avseende perioden, skett.

4.3 Prognos för helåret 2009

Prognosen för helåret 2009 är ett överskott på 165 mnkr. I delårsrapport 1:2009 var landstinget mer försiktig och prognostiserade ett överskott för 2009 på 40 mnkr.

Det finns ett antal osäkra faktorer i den senast upprättade helårsprognosen:

- *Kostnaden för vaccination mot nya influensan*

Landstinget uppskattar att kostnaden för vaccineringen kommer att uppgå till 60 mnkr. I kostnaden ingår både vaccin samt ökade kostnader för personal. Ett statsbidrag uppgående till 36 mnkr lämnas till Landstinget i Jönköpings län. Den faktiska kostnaden prognostiseras därmed till 24 mnkr.

- *Utvecklingen på kapitalmarknaden*

Under 2009 har den svenska kapitalmarknaden visat en högre tillväxttakt än omvärlden. I prognosen har Landstinget i Jönköpings län räknat med en nedgång på 10 %, vilket kan ses som en bedömd anpassning till omvärlden. Förändring på 1 % innebär en resultateffekt på 3-4 mnkr.

- *Tillgänglighetsbidrag från staten*

Regeringen har skapat "kömiljarden" för att minska vårdköerna. Fördelning av 900 mnkr kommer att ske baserat på vårdköerna per den 30 november 2009. Beloppet kommer att delas mellan de landsting som når de uppsatta målen. Om samtliga landsting når målen får Landstinget i Jönköpings län 33 mnkr. Målen innebär att andelen patienter som väntat längre än 90 dagar på ett första besök ska uppgå till max 20 % (utfall i delårsbokslutet 6 %, rikssnitt 20,5 %) och andelen som väntat längre än 90 dagar på operation/åtgärd ska uppgå till max 20 % (utfall i delårsbokslutet 15 %, rikssnitt 21 %). Ytterligare 100 mnkr finns att fördela mellan landstingen om man klarar högre målvärden.

I delårsbokslutet uppgår tillgänglighetsbidraget till 25 mnkr. Detta motsvarar 37 mnkr för helåret och används i prognosen. Nivån innebär att man räknar med att klara målen, vilket kan ses som rimligt med tanke på utfallet i delårsrapporten, samt antagandet om att samtliga landsting inte kommer att klara uppställda mål.

- *Sjukskrivningsmiljarden*

Under perioden 2006-2008 har staten avsatt pengar för att minska antalet sjukpenningdagar. Utbetalning sker i efterskott då utfallet är känt. Bidraget består av en fast och en rörlig del. Det innebär att vid delårsbokslutet har utbetalningar skett t.o.m. verksamhetsåret 2008. Utbetalda belopp uppgår till 15 mnkr för 2006, 22 mnkr för 2007 samt 29 mnkr för 2008. Ett antal åtgärder/projekt med koppling till sjukskrivningsmiljarden drivs inom Landstinget i Jönköpings län. Kvarstående medel per 2009-08-31 uppgår till 14 mnkr. Om dessa inte förbrukas under 2009 kommer eventuellt överskott att intäktsföras i bokslutet per 2009-12-31 som ett generellt statsbidrag.

- *Pensioner*

Avsättningen till pensioner är beräknad med utgångspunkt från prognosen per 2009-12-31. En aktuell prognos har beställts från KPA i samband med att delårsbokslutet upprättats. I delårsbokslutet har 8/12 av förändringen mellan avsättningen vid årets början och prognosen per 2009-12-31 medtagits. KPA's beräkning av pensionsskulden beror på ett antal faktorer och den slutliga skulden per 2009-12-31 kan avvika från de beräkningar som sker i delårsbokslutet.

Under kommande år kommer pensionsskulden att påverkas av sänkt basbelopp samt ändrat regelverk s.k. "Bromsen". Detta innebär, sett ur ett längre perspektiv, att pensionskostnaden är ovanligt hög år 2009. Den kommer att sjunka kraftigt under år 2010 för att år 2011 åter uppgå till en hög nivå. Med tanke på den osäkerhet som finns kring regelverkets slutliga utformning har landstinget beslutat att för verksamheten 2009 redovisa skulden enligt KPA's beräkningar. I budgetarbetet har man valt att fördela förändringarna så att man får en likartad kostnad de närmaste åren.

- *Förvaltningarnas följsamhet till budget*

Under 2009 är 98 % av förvaltningarnas budget för somatisk vård fast. Resterande 2 % är en rörlig del som fördelas ut om förvaltningen uppnår ett antal kvalitetsmål. Det kan, sett ur enbart ett ekonomiskt perspektiv, innebära risk för prioritering av kvalitetsmålen framför budgetbalans.

- *Löneavtal*

Samtliga löneavtal är klara för 2009 och utgör därför inte en osäkerhetsfaktor i prognosen.

4.4 Bedömning

De avvikelser som finns i resultaträkningen mellan utfall och budget för perioden har i allt väsentligt kunnat analyseras och trovärdiga och rimliga förklaringar finns.

Prognosen innehåller ett antal osäkerhetsfaktorer. Vår bedömning är att de antaganden och beräkningar som prognosen är baserade på är rimliga, med hänsyn till vad som var känt då prognosen upprättades. Inget, som väsentligt påverkar prognosen, har framkommit under vår granskning.

5. Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Utgångspunkten för Landstingets styrning är att uppnå god hushållning. Enligt fastställd budget för 2009 ska verksamhetens mål nås med lägsta möjliga resursinsats. Budgeten och flerårsplanen är Landstinget viktigaste styrdokument. Här formuleras vision och mål samt handlingsplaner för hur områden ska förbättras och utvecklas.

Revisorerna ska granska och bedöma måluppfyllelsen. I detta granskningsuppdrag ingår att bedöma de finansiella målen.

5.1 Finansiella mål

Landstinget i Jönköpings län har fastställt följande finansiella mål:

- För att långsiktigt trygga verksamhetens finansiering utan skattehöjning ska årligen ett resultat på minst 2 % av skatteintäkter och statsbidrag uppnås.
- Med ovan angivna resultatnivå ska Landstinget med egna medel kunna finansiera nödvändiga investeringar och därutöver ha ett visst ökat sparande för pensioner som intjänats före 1998.

I delårsrapporten anges att det första finansiella målet beräknas att uppnås för 2009 medan målet kring egeninvestering av investeringar inte kommer att nås för aktuellt räkenskapsår.

Landstingets finansiella mål bör ses över en konjunkturcykel. Vid detta resonemang är det viktigt att samma bedömning sker i högkonjunkturer av de finansiella målen, d.v.s. då måste högre nivåer nås för att kompensera de lägre nivåerna i lågkonjunktur.

5.2 Balanskravet

Balanskravet regleras i Kommunallagen. I nedanstående sammanställning ges en bild av förvaltningarnas resultat per 090831, prognosbedömningar under året samt resultat per 081231. Nedanstående belopp är angivna i mnkr.

Förvaltning:	Resultat 090831:	Prognos april 2009:	Prognos aug. 2009:	Utfall 2008
Jönköpings sjvo	-0,3	-27,0	-15,0	-59,8
Höglandets sjvo	-24,7	-28,8	-25,1	-5,4
Värnamo sjvo	5,1	-7,0	-5,0	11,7
Folktandvården	8,0	2,1	5,3	13,1
Landstingsfastigheter	2,7	-4,4	0,1	-4,6
Regional utveckling	-1,4	1,1	0,5	1,3
IT-centrum	9,6	0,0	0,5	8,3
Laboratoriemedicin	-7,5	-3,7	-6,2	3,0
Landstingets kansli	1,2	0,0	0,0	0,0
RO 10, finansnetto och övriga landstingsgemensamma poster	317,3	107,7	209,9	49,4
Totalt:	310	40	165	17

Jönköpings sjukvårdsområde har upprättat en ekonomisk handlingsplan inför räkenskapsåret 2009. Detta har gjorts utifrån de stora underskott som visades under större delen av 2008. Handlingsplanens syfte anges vara att sammanställa och tydliggöra direktiv för all verksamhet inom Jönköpings sjukvårdsområde för att hantera budgetbalans 2009 samt för att förbereda och implementera effektiviseringsarbeten för att skapa en ekonomisk hållbar utveckling. Handlingsplanen ger förslag på effektiviseringar och förväntade effekter av dessa (angivna i tkr). Ovanstående tabell visar att Jönköpings sjukvårdsområde per 090831 har en ekonomi i balans samtidigt som de har justerat ner sin prognos för utfallet per 091231. Hösten 2008 hade förvaltningen en mycket hög kostnadsutveckling vilket försvårar bedömningen av förvaltningens resultat de resterande månaderna för 2009.

Höglandets sjukvårdsområde har haft en negativ resultatutveckling under 2009. För helåret prognostiseras ett underskott på ca 25 mnkr, vilket betyder att förvaltningen inte räknar med att göra ytterligare förlust de resterande månaderna 2009. Det negativa resultatet beror till stor del på höga kostnader för hyrläkare samt ökning av personalkostnader (fler årsanställda). Hyrläkare behövs framförallt inom Radiologen samt på vårdcentralen i Vetlanda. Antalet årsarbetare har ökat p.g.a. färre sjukskrivningar. Minskade intäkter för såld vård samt ökade kostnader för köpt vård bidrar också till det negativa resultatet. Förvaltningen har upprättat en åtgärdsplan som dock inte innehåller några ekonomiska effekter eller en beskrivning över aktuellt läge per 090831.

Folktandvården redovisar ett positivt resultat per 090831. Till största delen beror detta på intäktsökningar genom den nya tandvårdstaxan. Denna positiva intäktsökning är, enligt uppgift, något som gäller hela Sverige. Det anges även att det funnits ett uppdämt behov av svåra och mer omfattande behandlingar, som gett större intäkter. Den osäkerhet som finns kring avstämningar mellan Landstingets ekonomisystem, det tandvårdsadministrativa systemet T4 och Försäkringskassan försvårar bedömningen av Folktandvårdens resultat och ställning.

5.3 Bedömning

I delårsbokslutet per den 31 augusti 2009 uppfyller Landstinget i Jönköpings län ett av två finansiella mål. Balanskravet uppfylls både i avlämnad delårsrapport samt i prognosen för helåret 2009.